

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ
“КРАЇНОЗНАВСТВО”»
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ 2007

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
(протокол № 10 від 25.05.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гольцов А. Г. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» (для бакалаврів) – К.: МАУП, 2007. – 52 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, зміст самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» за окремими темами курсу, питання для самоконтролю, плани лекцій, теми для самостійної роботи, тести, теми рефератів, а також список літератури та додаток.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» є важливою складовою циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. Вивчення цього навчального курсу має пропедевтичний характер і закладає основи оволодіння сукупністю знань і вмінь зі спеціальності “Країнознавство” напряму “Міжнародні відносини”. Метою вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» на першому курсі є глибоке усвідомлення студентами загальних відомостей щодо спеціальності “Країнознавство” в межах напряму “Міжнародні відносини”, можливих місць працевлаштування майбутніх випускників, вимог щодо їхніх знань і вмінь. Надзвичайно важливим завданням навчальної дисципліни є також пропедевтичне знайомство з міжнародними відносинами, появою та розвитком зовнішніх зносин і дипломатії, ознайомлення з основними положеннями організації і діяльності дипломатичних представництв, міжнародно-правовими засадами міжнародних відносин, правовими засадами зовнішньополітичної діяльності України. Дуже важливим є вивчення сутності країнознавства як міждисциплінарного наукового напряму, основних складників наукового країнознавства, опанування комплексною характеристикою країни, знайомство із загальними основами регіоназнавства.

Самостійна робота студентів спрямована на формування в них як умінь і навичок навчальної діяльності, так і професійних знань, якостей, умінь тощо. Студенти мають набути навичок не лише самостійної навчальної, а й науково-дослідницької та практичної роботи. Самостійна робота сприяє розвитку мотивації для навчання студентів. У процесі самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» студенти мають поглиблювати свої знання навчального матеріалу, який вивчався під час аудиторних занять. Крім того, у процесі самостійної роботи студенти оволодівають знаннями з тих питань, що не розглядалися під час лекційних занять.

Вивчення курсу передбачає набуття навичок наукової організації навчальної діяльності студентів: ознайомлення студентів із класифікацією основних джерел і літератури, ознайомлення з основними рекомендаціями з ведення конспекту лекцій, вимогами щодо написання реферату і контрольної роботи; курсових, кваліфікаційних і дипломних робіт та порядком їх захисту.

У процесі самостійної роботи студенти опрацьовують лекційний матеріал, готуються до семінарських занять. Здійснюються: робота з

бібліотечними каталогами; опрацювання студентами наукової літератури з окремих тем; вивчення наукової монографічної літератури з міжнародних відносин і країнознавства; робота з довідковою літературою (енциклопедіями, словниками, статистичними довідниками тощо), що містить інформацію щодо міжнародних відносин і країнознавства; конспектування рекомендованої літератури з навчальної дисципліни; створення хронологічних таблиць з історії міжнародних відносин і історичного країнознавства; робота з новими надходженнями літератури та періодичними виданнями з міжнародних відносин і країнознавства; підготовка повідомлень на семінарські заняття; ознайомлення з публіцистичною літературою; відстеження публікацій у пресі. Конспектуючи рекомендовану літературу, студенти опрацьовують найважливіші джерела та наукові праці, а також оволодівають науковим понятійним апаратом, навичками та вміннями конспектування.

У процесі самостійної роботи з навчальної дисципліни студенти виконують не лише стандартні, а й творчі індивідуальні завдання за власним вибором. Індивідуальна творча робота студента оформлюється у вигляді реферату з певної наукової проблеми, що повинен містити систематизоване викладення сутності проблеми, фактичний матеріал, обґрунтовані висновки, список використаних джерел. Від студента вимагається ретельна робота з різноманітними джерелами інформації, збирання необхідних даних, їх аналіз і систематизація. Студент здобуває і вдосконалює вміння та навички творчої, науково-дослідницької праці, привчається до належного оформлення результатів дослідження. Підготовлені студентами реферати відкрито захищаються перед студентською аудиторією. На основі кращих рефератів можуть бути підготовлені доповіді на студентську науково-практичну конференцію. Студенти можуть також готуватися до дискусій і круглих столів з фахової тематики. Крім того, студент може здійснити огляд журналу чи кількох журналів, огляд певної групи публікацій у науковій літературі, аналіз окремої монографії чи журнальної статті.

У процесі проведення семінарських занять здійснюється поточний контроль, який має на меті перевірку системності, ефективності самостійної роботи студентів. Під час рубіжної атестації, що проводиться на денній формі для активізації систематичної роботи студентів і підвищення якості навчального процесу, також враховуються оцінки, отримані студентами за самостійну роботу протягом вивчення відповідного змістового модуля навчальної дисципліни. Семестровий

контроль з дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» здійснюється у формі усного іспиту за питаннями, які своєчасно доводяться до відома студентів. Для глибокого усвідомлення студентами сутності екзаменаційних питань необхідні додаткові знання, здобуті ними у процесі самостійної навчальної діяльності. При виставленні підсумкової оцінки враховуються результати самостійної роботи студентів.

З метою забезпечення ефективності самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”» проводяться також індивідуальні консультації. Консультації надаються студентам у таких випадках: якщо студент недостатньо добре зрозумів зміст навчального матеріалу, який був викладений на лекціях; якщо в студента виникли труднощі під час самостійної роботи з літературою при підготовці до семінарських занять, якщо студент з різних причин пропустив навчальні заняття, і в нього виникли труднощі під час самостійного опрацювання навчального матеріалу. Крім того, індивідуальні консультації можуть надаватися студентам з приводу виконання творчих дослідницьких завдань, якщо, наприклад, виникають проблеми з відбором необхідного матеріалу, його аналізом і систематизацією, оцінкою різних поглядів на ті чи інші процеси, оформленням реферату тощо.

Організація самостійної роботи студентів передбачає систематичне використання навчальних матеріалів аудиторних занять, а також підручників, навчальних посібників і різноманітних джерел країнознавчої інформації: енциклопедій, довідників, статистичних збірників, наукових монографій і статей, науково-популярної літератури тощо. Доцільним є також використання різноманітної інформації з мережі Інтернет.

Вимоги до реферату:

- загальний обсяг реферату — 15–20 сторінок, надрукованих на аркушах формату А4 шрифтом 14 (Times New Roman) з міжрядковим інтервалом 1,5; реферат може бути також чітко та розбірливо написаний від руки;
- структура реферату: титульний аркуш, короткий вступ, основна частина, висновки і список використаної літератури;
- вимоги до оформлення титульного аркуша: угорі — назва навчального закладу і профільної кафедри (міжнародних відносин); нижче — тип роботи (реферат), назва навчальної дисципліни, назва реферату; ще нижче, праворуч, — прізвище автора та но-

- мер групи, в якій навчається студент, науковий ступінь, звання та прізвище керівника; унизу сторінки — назва міста, в якому знаходиться навчальний заклад, і рік написання реферату;
- у вступі необхідно стисло обґрунтувати актуальність вибору теми індивідуальної творчої роботи, визначити мету та завдання роботи, стисло схарактеризувати джерела, використані при написанні реферату;
  - в основній частині роботи мають бути чітко, логічно та послідовно викладені основні аспекти досліджуваної проблеми, наведені наукові факти; думки різних авторів мають бути забезпечені посиланнями, а цитати — посторінковими виносками; у тексті реферату не повинно бути граматичних помилок і виправлень;
  - висновки повинні містити викладені у стислій формі основні власні узагальнення наукового змісту роботи, результати авторського аналізу наукової інформації, міркування щодо проблем і перспектив розвитку тих чи інших явищ і процесів тощо;
  - список використаних джерел має містити не менше 10 назв, оформлених відповідно до існуючих вимог; у разі використання інформації з мережі Інтернет необхідно подати повний опис джерела.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ “КРАЇНОЗНАВСТВО”»

Змістовий модуль I. Спеціальність “Країнознавство” напрям “Міжнародні відносини”

Тема 1. Спеціальність “Країнознавство” напрям “Міжнародні відносини”. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця з країнознавства

План лекції

1. Класифікатор професій. Напрями підготовки у вищих навчальних закладах.
2. Напрямок “Міжнародні відносини”. Шифри спеціальностей.
3. Потреби держави і суспільства у фахівцях-країнознавцях.

4. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця з країнознавства. Професійне призначення випускників та умови використання їхньої праці.
5. Основні види робіт. Перелік первинних посад.
6. Головні освітньо-кваліфікаційні вимоги до випускників.

Література [2; 5; 9; 21; 28; 33]

Теми для самостійної роботи

1. Підготовка фахівців за напрямом “Міжнародні відносини” у вищих навчальних закладах України.
2. Підготовка фахівців з країнознавства у вищих навчальних закладах України.
3. Болонський процес: основні засади.
4. Болонський процес у вищих навчальних закладах України.
5. Державний класифікатор України.

Питання для самоконтролю

1. Поняття про класифікатор професій.
2. Основні галузі освітньої діяльності, напрями підготовки та спеціальності у вищих навчальних закладах України.
3. “Міжнародні відносини” як напрям освітньої підготовки; спеціальності, які до нього входять.
4. “Країнознавство” як спеціальність напрямку “Міжнародні відносини”; шифр спеціальності.
5. Сутність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця з країнознавства.
6. Потреби держави і суспільства у фахівцях з напрямку “Міжнародні відносини” спеціальності “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
7. Основні види робіт, для яких призначені фахівці з країнознавства.
8. Сфери та установи майбутнього працевлаштування бакалаврів зі спеціальності “Країнознавство”.
9. Первинні посади, які можуть обіймати випускники освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
10. Основні виробничі функції та типові завдання, що мають виконувати випускники освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
11. Загальні вимоги до підготовки фахівців зі спеціальності “Країнознавство”.

12. Основні вимоги до знань фахівців зі спеціальності “Країнознавство”.
13. Основні вимоги до вмінь фахівців зі спеціальності “Країнознавство”.
14. Потреби держави і суспільства у фахівцях з напрямку “Міжнародні відносини” спеціальності “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
15. Сфери та установи майбутнього працевлаштування магістрів зі спеціальності “Країнознавство”.
16. Первинні посади, які можуть обіймати випускники освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
17. Головні фахові функції магістрів зі спеціальності “Країнознавство”.

Тести

1. *Країнознавство є спеціальністю напрямку:*

- а) туризм;
- б) політологія;
- в) міжнародні відносини;
- г) історія;
- г) географія;
- д) менеджмент.

2. *До напрямку “Міжнародні відносини” належать спеціальності:*

- а) міжнародні відносини;
- б) міжнародна економіка;
- в) міжнародний бізнес;
- г) міжнародний туризм;
- г) міжнародна інформація;
- д) країнознавство;
- е) міжнародне право;
- е) міжнародні економічні відносини.

3. *Підготовка фахівців з напрямку “Міжнародні відносини” здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями:*

- а) магістр;
- б) бакалавр;
- в) спеціаліст;
- г) молодший спеціаліст.

4. *Евристичні завдання діяльності:*

- а) передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що характеризується однозначним набором добре відомих операцій;
- б) передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання раніше невідомих рішень;
- в) передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання рішення.

5. *До первинних посад фахівця з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” належать:*

- а) дипломатичний агент;
- б) референт;
- в) аташе;
- г) дипломатичний кур'єр;
- ґ) інспектор з туризму;
- д) помічник політичного оглядача;
- е) секретар дипломатичного агентства;
- є) спеціаліст III категорії.

6. *До умінь фахівців з країнознавства належать:*

- а) уміння виконувати посадові обов'язки представників дипломатичної та консульської служби;
- б) уміння використовувати у своїй діяльності норми міжнародного публічного права;
- в) уміння здійснювати ефективний менеджмент і маркетинг;
- ґ) уміння аналізувати стан комерційної діяльності підприємства;
- г) уміння використовувати методи міжнародної інформації;
- д) уміння здійснювати прямий і зворотний переклад документів з іноземної мови.

7. *До первинних посад фахівця з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” належать:*

- а) асистент;
- б) політолог;
- в) перекладач;
- ґ) консул;
- г) політичний оглядач;
- д) гід-перекладач;
- е) радник;
- є) науковий співробітник.

8. *До типових завдань діяльності випускника вищого навчального закладу за спеціальністю “Країнознавство” напряму “Міжнародні відносини” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” належать:*

- а) проведення інформаційно-аналітичних досліджень;
- б) складання оглядів і рефератів за іноземними інформаційними матеріалами;
- в) здійснення ефективного менеджменту і маркетингу;
- г) моделювання ситуацій міжнародних відносин країн/регіонів;
- ґ) аналіз міжнародної інформації зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та правового характеру;
- д) здійснення прямого і зворотного перекладу документів з іноземної мови.

Теми рефератів

1. Державний класифікатор професій України.
2. Класифікація видів економічної діяльності в Україні.
3. Класифікація видів науково-технічної діяльності в Україні.
4. Вища освіта в Україні: сучасний стан і проблеми.
5. Основні тенденції в реформуванні вищої освіти в Україні.
6. Болонський процес: проблеми та перспективи впровадження в Україні.
7. Потреби держави у фахівцях з країнознавства.
8. Потреби сучасного бізнесу у фахівцях з країнознавства.
9. Підготовка фахівців з напряму “Міжнародні відносини” у вищих навчальних закладах України.
10. Підготовка фахівців зі спеціальності “Країнознавство” у вищих навчальних закладах України.

Тема 2. Організація навчальної діяльності у вищому навчальному закладі

План лекції

1. Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі.
2. Лекційні заняття.
3. Семінарські заняття.
4. Курсова робота.
5. Дипломна робота.
6. Контроль знань студентів.

Література [2; 5; 9; 28; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Пізнання людиною світу. Розумова діяльність людини.
2. Навчання як інтелектуальна праця.
3. Контрольна робота.
4. Дипломна робота бакалавра.
5. Магістерська робота.

Питання для самоконтролю

1. Розумова діяльність людини.
2. Навчання як інтелектуальна діяльність.
3. Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі.
4. Графік навчального процесу у вищому навчальному закладі.
5. Лекційні заняття.
6. Основні типи лекційних занять.
7. Конспектування лекційного матеріалу.
8. Семінарські та практичні заняття.
9. Основні типи семінарських занять.
10. Конференції, диспути.
11. Курсові роботи при підготовці фахівців з країнознавства.
12. Основні вимоги до написання курсових робіт.
13. Основні помилки, яких припускаються студенти при написанні курсових робіт.
14. Консультації: сутність, основні види, організація.
15. Індивідуальні заняття в навчальному процесі.
16. Контроль знань студентів: основні рівні.
17. Семестровий контроль знань студентів.
18. Державна атестація на освітньо-кваліфікаційному рівні “бакалавр”.
19. Дипломна робота бакалавра: основні вимоги.
20. Державна атестація на освітньо-кваліфікаційному рівні “магістр”.
21. Магістерська робота: основні вимоги.

Тести

1. *До основних типів навчання належать:*
  - а) інформаційно-повідомлюючий;
  - б) пояснювально-ілюстративний;
  - в) програмно-конструктивний;
  - г) проблемно-дослідний.

2. До основних типів лекційних занять належать:

- а) вступна;
- б) спеціальна;
- в) тематична;
- г) оглядова;
- г) проблемна;
- д) заключна.

3. До основних типів семінарських занять належать:

- а) семінар запитань і відповідей;
- б) семінар — конференція;
- в) семінар — розгорнута бесіда;
- г) семінар — дискусія;
- г) семінар — теоретична конференція;
- д) семінар — розвідка;
- е) семінар — лекція;
- е) семінар — прес-конференція.

4. Основні вимоги до виконання курсової роботи:

- а) актуальність теми роботи;
- б) дослідний характер;
- в) наукова новизна;
- г) достатній теоретичний рівень;
- г) достатній обсяг;
- д) грамотність оформлення.

5. До форм контролю знань студентів належать:

- а) поточний;
- б) рубіжний;
- в) внутрішній;
- г) річна атестація;
- г) семестровий;
- д) державна атестація.

Теми рефератів

1. Навчання студентів як вид інтелектуальної діяльності.
2. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах України.
3. Графік навчального процесу у вищому навчальному закладі.
4. Лекційні заняття: сутність, завдання, основні типи.
5. Семінарські заняття: сутність, завдання, основні типи.

6. Практичні (лабораторні) заняття.
7. Факультативні та додаткові заняття.
8. Диспути, конференції в навчальному процесі.
9. Контрольні роботи студентів: завдання, типова структура, основні вимоги.
10. Курсові роботи студентів: сутність, типова структура, основні вимоги.
11. Дипломна робота бакалавра: сутність і основні завдання.
12. Дипломна робота магістра: сутність і основні завдання.
13. Болонський процес: основні принципи організації навчальної діяльності.
14. Основні підходи до оцінювання знань студентів.
15. Оцінювання знань студентів: основні проблеми.

Тема 3. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців з країнознавства

План лекції

1. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців з країнознавства: загальний зміст.
2. Навчальний план спеціальності “Країнознавство”.
3. Нормативні навчальні дисципліни.
4. Вибіркові навчальні дисципліни.
5. Практики.
6. Державна атестація.

Література [2; 5; 17; 28; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів зі спеціальності “Країнознавство” напрям “Міжнародні відносини” у вищих навчальних закладах України.
2. Основні професійні здатності фахівців з країнознавства (бакалаврів).
3. Практична підготовка фахівців з країнознавства (бакалаврів).
4. Спеціалізації спеціальності “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
5. Основні професійні навички магістрів зі спеціальності “Країнознавство” напрям “Міжнародні відносини”.
6. Практична підготовка магістрів зі спеціальності “Країнознавство” напрям “Міжнародні відносини”.

Питання для самоконтролю

1. Зміст освітньо-професійної програми підготовки фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
2. Структура навчального плану підготовки бакалаврів за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”.
3. Графік навчального процесу підготовки бакалаврів за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”.
4. Основні нормативні навчальні дисципліни навчального плану підготовки бакалаврів за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”.
5. Основні вибіркові навчальні дисципліни навчального плану підготовки бакалаврів за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”.
6. Особливості спеціалізацій спеціальності “Країнознавство” напрямом “Міжнародні відносини”.
7. Практики, передбачені програмою підготовки фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
8. Державна атестація випускників за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр”.
9. Зміст освітньо-професійної програми підготовки фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
10. Структура навчального плану підготовки магістрів за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”.
11. Графік навчального процесу підготовки магістрів за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”.
12. Нормативні навчальні дисципліни програми підготовки фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
13. Вибіркові навчальні дисципліни програми підготовки фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
14. Практики, передбачені програмою підготовки фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
15. Державна атестація випускників за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”.

Тести

1. *До циклу гуманітарних і соціально-економічних дисциплін підготовки фахівців з країнознавства рівня “бакалавр” належать:*
  - а) історія України;
  - б) політологія;
  - в) соціологія;

- г) країнознавство;
- г) релігієзнавство;
- д) теорія держави і права;
- е) інформатика;
- є) ділова українська мова.

2. До циклу професійної та практичної підготовки фахівців з напрямку “Міжнародні відносини” рівня “бакалавр” належать:

- а) теорія міжнародних відносин;
- б) основи економічних теорій;
- в) основи наукових досліджень;
- г) зовнішня політика України;
- г) світова економіка;
- д) іноземна мова;
- е) міжнародна інформація;
- є) менеджмент і маркетинг.

3. До циклу професійної та практичної підготовки фахівців з країнознавства рівня “бакалавр” належать:

- а) основи культурології;
- б) основи етнології;
- в) цивілізації світу;
- г) європейська інтеграція;
- г) основи міжнародного туризму;
- д) теоретичні основи країнознавства;
- е) економічна географія країн світу;
- є) фізична географія країн світу.

4. Курсові роботи при підготовці фахівців з країнознавства за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” пишуться з таких дисциплін:

- а) країнознавство;
- б) теорія міжнародних відносин;
- в) теоретичні основи країнознавства;
- г) міжнародні відносини та світова політика;
- г) міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці.

5. При підготовці фахівців з країнознавства освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” проводяться практики:

- а) навчальна;
- б) виробнича;

- в) переддипломна;
- г) наукова;
- г) науково-виробнича;
- д) педагогічна.

6. *До нормативних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки магістрів зі спеціальності “Країнознавство” належать:*

- а) актуальні проблеми зовнішньої політики України;
- б) актуальні проблеми країнознавчих досліджень;
- в) теорія і практика перекладу;
- г) національна та регіональна безпека;
- г) теорія міжнародних відносин;
- д) інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики.

7. *До вибіркових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки магістрів зі спеціальності “Країнознавство” належать:*

- а) Україна та європейська політика;
- б) світова політика;
- в) етика в міжнародних відносинах;
- г) теоретичні основи країнознавства;
- г) право Європейського Союзу;
- д) практикум перекладу.

8. *Комплексний державний екзамен за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” проводиться з дисциплін:*

- а) країнознавство;
- б) іноземна мова;
- в) теорія і практика перекладу;
- г) теоретичні основи країнознавства;
- г) теорія міжнародних відносин;
- д) міжнародні відносини та світова політика.

9. *Комплексний державний екзамен за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” проводиться з дисциплін:*

- а) актуальні проблеми зовнішньої політики країн Європи;
- б) інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики;
- в) Україна і Європейська політика;
- г) актуальні проблеми зовнішньої політики України;
- г) проблеми національної та регіональної безпеки;
- д) актуальні проблеми країнознавчих досліджень.

Теми рефератів

1. Навчальний процес за спеціальністю “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
2. Навчальний процес за спеціальністю “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
3. Практична підготовка фахівців з країнознавства напряму “Міжнародні відносини” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
4. Практична підготовка фахівців з країнознавства напряму “Міжнародні відносини” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
5. Основні форми контролю знань студентів, що навчаються за спеціальністю “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
6. Основні форми контролю знань студентів, що навчаються за спеціальністю “Країнознавство” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.
7. Спеціалізація “Міжнародні відносини та дипломатія (країни Європейського Союзу)” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
8. Спеціалізація “Міжнародні відносини та дипломатія (країни Близького Сходу)” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”.
9. Спеціалізація “Міжнародні відносини (країни Європи)” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.

Тема 4. Самостійна робота студента

План лекції

1. Самостійна робота студента: основні завдання.
2. Самостійна робота студента під час занять.
3. Самостійна робота студента у позанавчальний час.
4. Бібліотеки. Бібліотечні фонди. Каталоги та робота з ними.
5. Національна бібліотека ім. В. Вернадського.
6. Робота студента в бібліотеці.

Література [2; 16; 19; 20; 27; 28; 32; 34]

Теми для самостійної роботи

1. Самостійна розумова праця людини.
2. Психологія навчальної діяльності.
3. Мова; основні види мови.
4. Наукова доповідь: загальні принципи і прийоми підготовки.

Питання для самоконтролю

1. Пізнавальна діяльність та її основні рівні.
2. Самостійна розумова праця та її основні характеристики.
3. Загальні засади організації самостійної роботи студента.
4. Облаштування робочого місця для самостійної роботи.
5. Підбирання літератури для самостійної роботи.
6. Основні види читання.
7. Основні правила щодо ефективного читання.
8. Особливості основних видів мови.
9. Бібліотеки; види бібліотек.
10. Бібліотечні фонди, їх формування.
11. Бібліотечні каталоги та робота з ними.
12. Національна бібліотека ім. В. Вернадського, її структура.
13. Робота в Національній бібліотеці ім. В. Вернадського.
14. Основні прийоми роботи студента в бібліотеці.
15. Конспектування навчального матеріалу.
16. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
17. Підготовка рефератів.
18. Підготовка наукових доповідей і виступів на конференціях.

Тести

1. *До головних характеристик самостійної розумової праці належать:*
  - а) психофізіологічні;
  - б) діалогічна;
  - в) логіко-лінгвістичні;
  - г) психолого-педагогічні.
2. *Виокремлюють такі рівні пізнавальної діяльності:*
  - а) механічне засвоєння;
  - б) індуктивне розуміння;
  - в) свідоме розуміння;
  - г) внутрішнє розуміння;
  - г) зовнішнє розуміння;
  - д) цілковите розуміння.
3. *До основних видів мови належать:*
  - а) монологічна;
  - б) діалогічна;
  - в) внутрішня;

- г) зовнішня;
- г) культурна;
- д) писемна.

4. *Типи каталогів у бібліотеках:*

- а) предметний;
- б) спеціальний;
- в) програмний;
- г) алфавітний.

5. *До основних видів читання належать:*

- а) ознайомлювальне;
- б) продуктивне;
- в) з метою вивчення;
- г) суцільне;
- г) вибіркове;
- д) програмне.

6. *Реферат — це:*

- а) доповідь на певну тему, яка містить огляд наукових джерел;
- б) дослідження, яке спрямоване на здобуття фундаментальних знань;
- в) викладення результатів експериментальних робіт;
- г) дослідження, спрямоване на здобуття конструктивних результатів.

7. *Анотація — це:*

- а) короткий огляд останніх новин з-за кордону;
- б) повідомлення про певну подію у сфері міжнародних відносин;
- в) коротка характеристика змісту літературного джерела;
- г) викладення результатів наукового дослідження.

Завдання

Написати анотацію одного з літературних джерел (за вибором студента).

Теми рефератів

1. Пізнавальні психічні процеси: почуттєвий і раціональний.
2. Основні рівні пізнавальної діяльності.
3. Мисленнєва діяльність людини. Основні операції та форми мисленнєвої діяльності людини.

4. Навчання як специфічний вид людської діяльності.
5. Мотивація навчальної діяльності.
6. Самостійна розумова праця.
7. Основні методи організації самостійної роботи студента в галузі країнознавства.
8. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського.
9. Парламентська бібліотека України.
10. Історична бібліотека України.
11. Міжнародний бібліотечно-інформаційний центр ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом.

Змістовий модуль II. Основи міжнародних відносин

Тема 5. Міжнародні відносини. Правові засади міжнародних відносин

План лекції

1. Поняття про міжнародні відносини, зовнішню політику, дипломатію.
2. Історичний розвиток міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії.
3. Сучасні міжнародні відносини. Основні принципи міжнародних відносин.
4. Міжнародні договори та угоди.
5. Міжнародно-правові засади забезпечення міжнародних відносин.

Література [3; 6–8; 11; 13]

Теми для самостійної роботи

1. Зовнішні зносини держав Давнього Сходу.
2. Дипломатія в античному світі.
3. Дипломатія європейських держав у середньовіччі.
4. Дипломатія європейських держав у Новий час.
5. Дипломатія європейських держав у Новітній час.

Питання для самоконтролю

1. Поняття про міжнародні відносини: різні підходи.
2. Поняття про зовнішню політику держави.
3. Зовнішні зносини держави.
4. Дипломатія: визначення та сутність.

5. Міждержавні відносини цивілізацій Давнього Сходу: загальна характеристика.
6. Міждержавні відносини в античному світі: загальна характеристика.
7. Міждержавні відносини в добу середньовіччя і на початку Нового часу: загальна характеристика.
8. Міжнародні відносини після Великої французької революції до кінця XIX ст.: загальна характеристика.
9. Міждержавні відносини у XX ст.: загальна характеристика.
10. Сучасні міжнародні відносини: загальна характеристика.
11. Правові засади міжнародних відносин.
12. Принципи сучасних міжнародних відносин.
13. Міжнародні договори та угоди.
14. Міжнародно-правові акти, що регламентують зовнішні зносини держав світу.

Тести

1. *Міжнародні відносини* – це:

- а) сукупність політичних, економічних, ідеологічних, правових, дипломатичних, військових та інших зв'язків і взаємовідносин між державами та системами держав, між соціально-економічними і політичними силами, організаціями і рухами, що діють на міжнародній арені;
- б) особливий вид суспільних відносин, що виходять за рамки внутрішньосуспільних взаємодій і територіальних утворень;
- в) сукупність політичних, економічних, соціальних, культурних та інших стосунків між внутрішньодержавними регіонами;
- г) система сталих зв'язків між державами, міжнародними організаціями, політичними партіями і рухами, етнічними, релігійними та іншими геополітичними силами, що діють на міжнародній арені, у політичній та ідеологічній сфері.

2. *Дипломатія* – це:

- а) мистецтво ведення переговорів між політичними діячами;
- б) ведення міжнародних відносин шляхом переговорів, метод, за допомогою якого ці відносини регулюються та здійснюються посланниками і послами;

- в) сукупність міжнародно-правових норм, що забезпечують здійснення міжнародних відносин;
- г) здійснення зовнішніх зносин шляхом переговорів між уповноваженими представниками держав.

3. У сфері міжнародних відносин конституції багатьох держав визначають:

- а) основні принципи зовнішньої політики держави;
- б) систему органів зовнішніх зносин;
- в) сфери компетенції центральних органів зовнішніх зносин держави;
- г) статус дипломатичних представників;
- г) ставлення до норм міжнародного права.

4. Засновником сучасного міжнародного права вважається:

- а) Ж.-Ж. Руссо;
- б) Г. Гроцій;
- в) Б. Франклін;
- г) І. Кант.

5. Ідею “вічного миру” запропонував:

- а) Ж. Боден;
- б) Т. Гоббс;
- в) І. Кант;
- г) Д. Локк.

6. Основні правила дипломатичного протоколу було закладено на:

- а) Віденському конгресі;
- б) Паризькому конгресі;
- в) Берлінському конгресі;
- г) Лондонському конгресі.

Теми рефератів

1. Зовнішні зносини давньогрецьких полісів.
2. Зовнішня політика елліністичних держав.
3. Зовнішня політика Римської держави.
4. Зовнішня політика держав феодальної Європи: загальна характеристика.
5. Міждержавні відносини в XVII ст.: загальна характеристика.
6. Міждержавні відносини в XVIII ст.: загальна характеристика.
7. Міжнародні відносини в добу Великої французької революції та Французької імперії.

8. Міжнародні відносини в XIX — на початку XX ст.: загальна характеристика.
9. Міжнародні відносини в 1914–1945 рр.: загальна характеристика.
10. Міжнародні відносини в 1945–1975 рр.: загальна характеристика.
11. Міжнародні відносини в останній чверті XX — на початку XXI ст.: загальна характеристика.
12. Міжнародно-правові засади забезпечення зовнішніх зносин держав.
13. Основні положення Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р.

Тема 6. Участь України в міжнародних відносинах

План лекції

1. Історичний розвиток зовнішньої політики України.
2. Участь сучасної України в міжнародних відносинах.
3. Положення Конституції України, інших актів національного законодавства щодо участі України в міжнародних відносинах.
4. Дипломатична служба України.
5. МЗС України, його функції.

Література [3; 6–8; 10; 11; 13]

Теми для самостійної роботи

1. Зовнішні зносини Київської Русі.
2. Зовнішні зносини Галицько-Волинського князівства.
3. Зовнішня політика і дипломатія Української держави Б. Хмельницького.
4. Зовнішня політика УНР.
5. Діяльність Наркомату закордонних справ УРСР.

Питання для самоконтролю

1. Зовнішня політика і дипломатія Київської Русі.
2. Зовнішня політика і дипломатія Гетьманської держави.
3. Зовнішня політика України в 1918–1919 рр.
4. УРСР у міжнародних відносинах.
5. Незалежна Україна в системі міжнародних відносин.
6. Стратегічні напрями сучасної зовнішньої політики України.
7. Конституція України про зовнішньополітичну діяльність.

8. Основні нормативно-правові документи, які регулюють зовнішньополітичну діяльність України.
9. Органи державної влади, які відповідають за зовнішню політику України.
10. Склад системи органів дипломатичної служби України, організація їх діяльності.
11. МЗС України та його основні функції.
12. Основні принципи діяльності дипломатичної служби України.
13. Головні сучасні завдання дипломатичної служби України.

Тести

1. *“Закон про посольства і місії Української Держави” був прийнятий у:*
  - а) червні 1918 р.;
  - б) листопаді 1918 р.;
  - в) грудні 1917 р.;
  - г) січні 1919 р.
2. *Народний комісаріат закордонних справ УРСР був створений:*
  - а) 1919 р.;
  - б) 1922 р.;
  - в) 1939 р.;
  - г) 1944 р.
3. *Згідно з Конституцією України до повноважень Президента України у сфері міжнародних відносин входить:*
  - а) керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави;
  - б) представництво України в міжнародних відносинах;
  - в) призначення міністра закордонних справ;
  - г) прийняття рішень про визнання іноземних держав;
  - г) призначення і звільнення глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях;
  - д) прийом вірчих грамот у глав дипломатичних представництв іноземних держав.
4. *До основних принципів діяльності дипломатичної служби України належать:*
  - а) відстоювання національних інтересів України;
  - б) пріоритет прав і свобод людини і громадянина;
  - в) демократизм і законність;
  - г) гуманізм і соціальна справедливість;

- г) відданість главі держави та уряду;
- д) професіоналізм, компетентність, ініціативність, об'єктивність, чесність, відданість справі.

5. Система органів дипломатичної служби України складається з:

- а) Міністерства закордонних справ (МЗС) України;
- б) представництв МЗС України на території України;
- в) дипломатичних представництв на території України;
- г) закордонних дипломатичних установ України.

6. До основних функцій МЗС України належать:

- а) безпосереднє представництво і захист прав та інтересів своєї держави за кордоном;
- б) керівництво діяльністю закордонних представництв України;
- в) керівництво діяльністю дипломатичних представництв іноземних держав на території України;
- г) підтримка встановлених між Україною та іншими державами дипломатичних і консульських відносин;
- г) здійснення за дорученням уряду зв'язків і відносин, які впливають із членства України в міжнародних організаціях.

7. Першим міністром закордонних справ сучасної незалежної України був:

- а) К. Грищенко;
- б) Б. Тарасюк;
- в) А. Зленко;
- г) Г. Удовенко.

Теми рефератів

1. Зовнішня політика князя Олега.
2. Зовнішня політика князя Володимира Великого.
3. Зовнішня політика Ярослава Мудрого.
4. Зовнішня політика Володимира Мономаха.
5. Зовнішня політика Б. Хмельницького.
6. Зовнішня політика І. Мазепи.
7. Зовнішня політика гетьмана Скоропадського у 1918 р.
8. Зовнішня політика УНР.
9. Структура Міністерства закордонних справ України.
10. Зовнішня політика України в 90-х роках ХХ ст.
11. Зовнішня політика України на початку ХХІ ст.
12. Європейський вектор зовнішньої політики України.

Тема 7. Діяльність установ, які працюють у зовнішньополітичній сфері

План лекції

1. Система органів дипломатичної служби.
2. Дипломатичне представництво.
3. Персонал дипломатичного представництва.
4. Функції дипломатичних представництв.
5. Привілеї та імунітети дипломатичного представництва та його персоналу.
6. Консульські установи.

Література [3; 6–8; 10; 11; 13]

Теми для самостійної роботи

1. Структура дипломатичного представництва.
2. Основні функції адміністративно-технічного та обслуговуючого персоналу дипломатичного представництва.
3. Організація та засоби діяльності дипломатичних представництв.
4. Функції консульських установ.
5. Консульські привілеї та імунітети.

Питання для самоконтролю

1. Система органів дипломатичної служби.
2. Основні функції відомства зовнішніх зносин (закордонних справ).
3. Дипломатичні представництва: постійні та тимчасові.
4. Глава дипломатичного представництва, його акредитація.
5. Типова структура дипломатичного представництва.
6. Дипломатичний персонал дипломатичного представництва.
7. Дипломатичні ранги та посади.
8. Адміністративно-технічний персонал дипломатичного представництва.
9. Обслуговуючий персонал дипломатичного представництва.
10. Дипломатичний корпус у країні перебування.
11. Головні функції дипломатичних представництв.
12. Поняття про дипломатичні імунітети та привілеї.
13. Основні імунітети і привілеї дипломатичних представництв.
14. Основні імунітети і привілеї дипломатичного персоналу.
15. Консульські установи, встановлення консульських відносин.

16. Головні функції консульських установ.
17. Консульські імунітети та привілеї.

Тести

1. *Діяльність дипломатичного представництва регулюється:*

- а) національним законодавством акредитуючої держави;
- б) національним законодавством держави перебування;
- в) національним законодавством третіх держав;
- г) нормами міжнародного права.

2. *До головних функцій дипломатичного представництва належать:*

- а) представницька;
- б) діалогічна;
- в) внутрішня;
- г) переговорна;
- г) інформаційна;
- д) управлінська.

3. *До адміністративно-технічного персоналу належать:*

- а) секретарі;
- б) референти;
- в) водії;
- г) шифрувальники;
- г) бухгалтерські працівники;
- д) стенографісти.

4. *До імунітетів і привілеїв дипломатичного представництва належать:*

- а) недоторканість приміщення дипломатичного представництва;
- б) недоторканість архівів, документів та офіційної кореспонденції дипломатичного представництва;
- в) митні привілеї;
- г) правові привілеї;
- г) податкові пільги.

5. *До імунітетів і привілеїв дипломатичного персоналу належать:*

- а) особиста недоторканість дипломатичних агентів;
- б) недоторканість документів та офіційної кореспонденції;
- в) митні привілеї;
- г) податкові пільги щодо комерційної діяльності;

- г) недоторканість помешкання дипломатичного агента;
- д) транспортні пільги.

6. *Осіб, які виконували консульські функції в Давній Греції, називали:*

- а) проксенами;
- б) стратегами;
- в) діадохами;
- г) олігархами.

7. *Консульські угоди в середньовіччі між християнськими та мусульманськими державами називалися:*

- а) репараціями;
- б) проксеніями;
- в) трактатами;
- г) капітуляціями.

8. *До класів консульських установ належать:*

- а) генеральне консульство;
- б) регіональне консульство;
- в) консульство;
- г) віце-консульство;
- г) консульський відділ;
- д) консульське агентство.

Теми рефератів

1. Органи дипломатичної служби держави.
2. Відомство закордонних справ та його функції.
3. Дипломатичні представництва держави за кордоном.
4. Структура дипломатичного представництва.
5. Дипломатичний персонал дипломатичного представництва.
6. Адміністративно-технічний та обслуговуючий персонал дипломатичного представництва.
7. Функції дипломатичних представництв.
8. Імунітети та привілеї дипломатичного представництва.
9. Імунітети та привілеї дипломатичного персоналу.
10. Консульські відносини, їх встановлення.
11. Консульські установи, їх функції.
12. Імунітети і привілеї консульських установ та їхнього персоналу.

Змістовий модуль III. Основи країнознавства

Тема 8. Країнознавство як наукова та навчальна дисципліна

План лекції

1. Країнознавство як міждисциплінарна наукова дисципліна.
2. Країна як об'єкт країнознавства.
3. Предмет країнознавства.
4. Структура наукового країнознавства.
5. Зв'язки країнознавства з іншими науками.
6. Функції країнознавства.
7. Завдання сучасного країнознавства.

Література [1; 4; 12; 14; 15; 17; 18; 20; 26; 30; 31]

Теми для самостійної роботи

1. Країнознавство як галузь географічної науки.
2. Країни та держави світу.
3. Залежні країни у світі.
4. Фізико-географічні країни.
5. Історико-культурні країни.

Питання для самоконтролю

1. Поняття про країнознавство: різні підходи.
2. Об'єкт вивчення країнознавства.
3. Поняття про країну.
4. Предмет вивчення країнознавства.
5. Основні види країнознавства.
6. Структура наукового країнознавства.
7. Загальні країнознавчі дисципліни.
8. Галузеві (спеціальні) країнознавчі дисципліни.
9. Прикладні країнознавчі дисципліни.
10. Міжпредметні зв'язки країнознавства.
11. Основні функції сучасного країнознавства.
12. Актуальні завдання сучасного країнознавства.
13. Комплексна характеристика країни в контексті міжнародних відносин.

Тести

1. *Об'єктами дослідження країнознавства є:*

- а) частини світу;
- б) природні комплекси;
- в) країни та регіони;
- г) політичні системи.

2. *Країна – це:*

- а) регіон, який виокремлюється при ландшафтному районуванні на основі спільності тектонічної структури, неотектонічних рухів, головних форм рельєфу;
- б) політичне, національне, соціальне і культурне співтовариство, організоване державою з акцентом на його географічному положенні у світі;
- в) територія, якій притаманна тісна взаємодія природних та антропогенних компонентів, завдяки чому виникає певний цілісний комплекс;
- г) державно оформлені незалежні або самоуправні об'єднання людей, які займають певну територію і визнані де-юре чи де-факто суб'єктами міжнародного права;
- г) територія, яка має певні границі, суверенітет чи перебуває під владою іншої держави (колонії, підопічні території тощо).

3. *Головним предметом країнознавства як міждисциплінарного наукового напрямку є:*

- а) вивчення в комплексі фізико-географічних явищ на певній території;
- б) вивчення повного комплексу географічних явищ на певній території;
- в) синтез даних різноманітних наук про певні країни світу;
- г) експериментальна перевірка теорій і закономірностей, виявлених географічними та іншими науками;
- г) вивчення в комплексі економіко- та соціально-географічних явищ і процесів на певній території;
- д) збирання, систематизація та узагальнення інформації про країни світу.

4. *До галузевих (спеціальних) країнознавчих дисциплін належать:*

- а) політичне країнознавство;
- б) економічне країнознавство;

- в) статистичне країнознавство;
- г) соціальне країнознавство;
- г) демографічне країнознавство;
- д) екологічне країнознавство.

5. *До прикладних країнознавчих дисциплін можна зарахувати:*

- а) інформаційне країнознавство;
- б) проблемне країнознавство;
- в) “конструктивне” країнознавство;
- г) математичне країнознавство.

6. *До основних функцій країнознавства належать:*

- а) науково-пізнавальна;
- б) світоглядна;
- в) гносеологічна;
- г) “конструктивна”;
- г) освітня;
- д) просвітницька.

Теми рефератів

1. Фізико-географічне країнознавство.
2. Екологічне країнознавство.
3. Економіко-географічне країнознавство.
4. Політико-географічне країнознавство.
5. Військове країнознавство.
6. Соціальне країнознавство.
7. Демокраїнознавство.
8. Валеологічне країнознавство.
9. Етнокраїнознавство.
10. Релігійне країнознавство.

Тема 9. Розвиток країнознавства в давнину і середньовіччі

План лекції

1. Знання про країни у давніх східних цивілізаціях.
2. Античне країнознавство.
3. Арабське країнознавство.
4. Знання про країни в середньовічній європейській науці.

Література [1; 12; 14; 17; 18; 22; 29; 30]

Теми для самостійної роботи

1. Знання про країни в Давньому Єгипті.
2. Знання про країни в давніх державах Месопотамії.
3. Знання про країни в Давній Індії.
4. Знання про країни “ойкумени” в елліністичну епоху.
5. Країнознавча інформація у працях візантійських учених.

Питання для самоконтролю

1. Країнознавча інформація в літературі давніх країн Близького Сходу.
2. Країнознавча інформація в літературі давньої Індії.
3. Країнознавча інформація в літературі давнього та середньовічного Китаю.
4. Знання про країни в добу класичної Давньої Греції.
5. Знання про країни в елліністичну епоху.
6. Знання про країни у Римській державі.
7. Арабо-мусульманське країнознавство у IX–X ст.
8. Арабо-мусульманське країнознавство в XI–XV ст.
9. Знання про країни в середньовічній європейській науці.
10. Знання про країни в європейській науці в XIV–XV ст.

Тести

1. *Великі китайські морські подорожі до Південно-Східної Азії та басейну Індійського океану здійснювалися на початку:*
  - а) XV ст.;
  - б) XIII ст.;
  - в) XVI ст.;
  - г) XVII ст.
2. *Авторів перших країнознавчих праць (“перієгесів”) у Давній Греції називали:*
  - а) аедами;
  - б) логографами;
  - в) ілотами;
  - г) спаргіатами.
3. *Засновником порівняльного країнознавства вважається:*
  - а) Геродот;
  - б) Сократ;

- в) Піфагор;
- г) Архімед.

4. *Найвидатнішим представником країнознавства в римську епоху був:*

- а) Пліній Старший;
- б) Флавій Аріан;
- в) Помпоній Мела;
- г) Клавдій Птоломей.

5. *Починаючи з римської доби, найбільше країнознавству відповіда-*
ла:

- а) географія;
- б) топографія;
- в) космографія;
- г) хорографія.

6. *“Теродотом Сходу” називали:*

- а) Ібн Фадлана;
- б) Аверроеса (Ібн Рушда);
- в) Масуді (аль-Масуді);
- г) Авіценну (Ібн Сіну).

7. *Книга “Страшиного суду” була створена в XI ст.:*

- а) у Франції;
- б) в Англії;
- в) в Іспанії;
- г) у Польщі.

Теми рефератів

1. Описи країн в літературі Давнього Єгипту.
2. Країнознавчі праці в давній і середньовічній китайській науці.
3. Давньогрецькі країнознавчі праці класичної доби.
4. Країнознавчі праці елліністичної епохи.
5. Країнознавчі праці доби Римської імперії.
6. Арабські країнознавчі праці в IX–X ст.
7. Країнознавчі праці мусульманських вчених XI–XV ст.
8. Країнознавчі праці європейських вчених у ранньому середньовіччі.

9. Країнознавчі праці європейських учених у класичному середньовіччі.
10. Країнознавчі праці європейських вчених у пізньому середньовіччі.

Тема 10. Країнознавство в Новий час

План лекції

1. Країнознавство в епоху Великих географічних відкриттів.
2. Країнознавство Нового часу.
3. “Німецька школа”.
4. Антропогеографія, її вплив на країнознавчі дослідження.
5. “Французька школа”.
6. Країнознавство в Російській імперії.

Література [1; 12; 14; 15; 17; 18; 22; 29; 30]

Теми для самостійної роботи

1. Головні досягнення європейських мореплавців епохи Великих географічних відкриттів.
2. Картографічні праці Нового часу.
3. Дослідження України російськими вченими у XVIII–XIX ст.
4. Країнознавчі дослідження українських вчених у XIX ст.
5. Країнознавчі дослідження у США в XIX ст.

Питання для самоконтролю

1. Передумови і початок Великих географічних відкриттів.
2. Вплив Великих географічних відкриттів на розвиток європейської науки.
3. Основні досягнення країнознавства в епоху Великих географічних відкриттів.
4. Значення теорії Б. Вареніуса для розвитку наукового країнознавства.
5. “Описове державознавство” в працях німецьких учених XVIII–XIX ст.
6. “Камеральна статистика” в працях німецьких учених XVIII–XIX ст.
7. Розвиток географічного та історичного країнознавства в Російській імперії у XVIII ст.
8. Країнознавчі дослідження в Російській імперії в XIX ст.
9. Французьке енциклопедичне країнознавство в XIX ст.

10. Французька школа “географії людини” в XIX — на початку XX ст.
11. Антропогеографія як напрям досліджень країн наприкінці XIX — на початку XX ст.
12. Країнознавчі дослідження України у XVIII ст.
13. Країнознавчі дослідження України в XIX ст.

Тести

1. Автор “Географії генеральної”, яка визначила розвиток країнознавства в Новий час:
  - а) Б. Вареніус;
  - б) А. Гумбольдт;
  - в) Ж. Боден;
  - г) М. Ломоносов;
  - г) Ш. Монтеск’є;
  - д) К. Ріхтер.
2. Одним із найвідоміших представників німецької школи країнознавства був:
  - а) В. Мюллер;
  - б) Х. Гюйгенс;
  - в) А. Гнейзенау;
  - г) Г. Ахенваль.
3. Засновником антропогеографічного напрямку в дослідженні країн був:
  - а) К. Ріхтер;
  - б) Е. Реклю;
  - в) Ф. Ратцель;
  - г) Л. Мечніков.
4. Найвизначнішим представником французької школи “географії людини” був:
  - а) де Роше;
  - б) де ла Блаш;
  - в) д’Аламбер;
  - г) д’Ерве.

5. В економічне вивчення Російської імперії у 30-х роках XIX ст. особливо великий внесок зробив:

- а) К. І. Арсеньєв;
- б) І. К. Кирилов;
- в) В. М. Татищев;
- г) М. В. Ломоносов.

6. Багатомний енциклопедичний опис Російської імперії був створений під керівництвом:

- а) М. М. Пржевальського;
- б) П. П. Семенова-Тян-Шанського;
- в) Г. Ю. Грумм-Гржимайла;
- г) Ф. П. Літке.

Теми рефератів

1. Головні досягнення доби Великих географічних відкриттів.
2. Великі географічні відкриття і розвиток європейської науки.
3. Великі географічні відкриття і розвиток країнознавства.
4. Наукові ідеї Б. Вареніуса, їх значення для розвитку країнознавства.
5. Німецька школа “камеральної статистики” у XVIII–XIX ст.
6. Німецька школа “описового державознавства” у XVIII–XIX ст.
7. Російські країнознавчі праці XVII ст.
8. Російські країнознавчі праці XVIII ст.
9. Російське країнознавство XIX ст.
10. Французькі країнознавчі праці XIX ст.
11. Наукові ідеї французької школи “географії людини”.
12. Антропогеографія як напрям наукових досліджень.
13. Географічні дослідження України у XVIII ст.
14. Географічні та історичні дослідження України в XIX ст.

Тема 11. Розвиток країнознавства в XX ст.

План лекції

1. Географічне країнознавство в СРСР.
2. Концепція В. О. Анучіна.
3. Комплексне та проблемно-орієнтоване країнознавство.
4. Західна регіональна наука.
5. Країнознавчі дослідження в Україні в XX ст.

Література [1; 12; 14; 16–18; 22; 29–31]

Теми для самостійної роботи

1. Антропогеографія в радянській науці.
2. Дослідження іноземних країн у радянській науці.
3. Концептуальні засади західної регіональної науки.
4. Країнознавчі дослідження України В. Кубійовичем.
5. Історико-географічні дослідження України.

Питання для самоконтролю

1. Географічне країнознавство в СРСР у 20–30-х роках ХХ ст.
2. Географічне країнознавство в СРСР у післявоєнний час.
3. Сутність концепції В. О. Анучіна.
4. Сутність концепції комплексного країнознавства.
5. Основні змістовні блоки комплексної країнознавчої характеристики.
6. Методологічні аспекти концепції комплексного країнознавства.
7. Комплексне країнознавство в СРСР: основні напрями досліджень.
8. Сутність сучасної концепції “проблемного” країнознавства.
9. Сучасне комплексне і проблемно-орієнтоване країнознавство.
10. Регіональна наука в країнах Заходу.
11. “Кількісна революція” і дослідження країн.
12. Країнознавчі дослідження України в кінці ХІХ — на початку ХХ ст.
13. Країнознавчі дослідження в УРСР до Другої світової війни.
14. Географічне країнознавство в УРСР у післявоєнний час.

Тести

1. Автором праці “Основи країнознавства” був:
  - а) М. М. Баранський;
  - б) В. П. Семенов-Тян-Шанський;
  - в) В. О. Анучін;
  - г) М. М. Колосовський.
2. Закон про вплив минулого на сучасність, зокрема через географічне середовище, яке має властивість накопичувати результати людської праці, був названий на честь:
  - а) В. Н. Каразіна;
  - б) Л. І. Мечнікова;
  - в) Н. О. Добролюбова;
  - г) Д. І. Писарева.

3. *Учені, які запропонували в 70-х роках новий підхід — проблемно-орієнтоване країнознавство:*

- а) В. М. Гохман;
- б) Ю. Г. Саушкін;
- в) М. М. Баранський;
- г) Я. Г. Машбіц;
- г) В. В. Вольський;
- д) В. О. Анучін.

4. *До основних методологічних підходів комплексної країнознавчої характеристики належать:*

- а) системний;
- б) управлінський;
- в) антропоцентричний;
- г) історичний;
- г) екологічний;
- д) регіоналістичний.

5. *Ієрархічні рівні проблем, притаманних країнам світу:*

- а) загальні, спільні для всіх країн;
- б) притаманні країнам певного типу;
- в) притаманні країнам певної форми правління;
- г) притаманні країнам певного регіону;
- г) специфічні для окремих країн.

6. *До головних проблем, притаманних країнам, належать:*

- а) місце країни у світогосподарських відносинах;
- б) ресурсозабезпеченість;
- в) структурні проблеми економіки і суспільства загалом;
- г) проблеми розселення людей;
- г) спосіб життя і проблеми соціальної рівності;
- д) проблеми поділу владних повноважень;
- е) екологічні проблеми;
- е) проблемні райони країни.

7. *Головним завданням вивчення країн і регіонів у західній регіональній науці було проголошено:*

- а) комплексність;
- б) антропоцентричність;
- в) унікальність;
- г) типологізацію.

Теми рефератів

1. Наукові погляди В. П. Семенова-Тян-Шанського.
2. Антропогеографічний напрям у радянській географії.
3. Географічне країнознавство в працях М. М. Баранського.
4. Наукові погляди В. О. Анучіна.
5. Розвиток комплексного країнознавства в СРСР.
6. Виникнення проблемно-орієнтованого країнознавства в СРСР.
7. Сучасне проблемне країнознавство.
8. Наукові погляди Я. Г. Машбіца.
9. Регіональна наука у США.
10. Наукові погляди Р. Хартшорна.
11. Країнознавче вивчення “російської” частини України наприкінці XIX — на початку XX ст.
12. Країнознавче вивчення “австрійської” частини України наприкінці XIX — на початку XX ст.
13. Географічні дослідження УРСР у довоєнний період.
14. Наукові праці В. Кубійовича.
15. Географічні дослідження УРСР у післявоєнний період.

Тема 12. Сучасне країнознавство та регіоназнавство

План лекції

1. “Глобальне” країнознавство.
2. “Конструктивне” країнознавство.
3. “Несцієнтистське” країнознавство.
4. Загальні теоретичні засади регіоназнавства.
5. Сучасні країнознавчі дослідження в Україні.
6. Міжнародне країнознавство.

Література [1; 12; 14; 16–19; 22; 29–31]

Теми для самостійної роботи

1. Глобальні проблеми людства.
2. Літературно-мистецьке країнознавство.
3. Макрорегіоназнавство як міждисциплінарний науковий напрям.
4. Макрорегіони світу.
5. Міжнародне країнознавство в Україні.
6. Туристичне країнознавство.

Питання для самоконтролю

1. Сутність концепції “глобального” країнознавства.
2. Взаємозв’язки проблемного і “глобального” країнознавства.
3. Сутність “конструктивного” країнознавства.
4. Основні завдання “конструктивного” країнознавства.
5. “Несцієнтистське” країнознавство на Заході.
6. Літературно-мистецьке країнознавство.
7. Регіоназнавство як наукова дисципліна: основні підходи.
8. Макрорегіони світу, регіони, субрегіони.
9. Історичне країнознавство, його роль у розвитку науки.
10. Сучасне історичне країнознавство в Україні.
11. Сучасне географічне країнознавство: основні напрями досліджень.
12. Сучасне географічне країнознавство в Україні.
13. Сутність міжнародного країнознавства.
14. Основні завдання міжнародного країнознавства.

Тести

1. *Сутність “глобального” країнознавства полягає у:*
  - а) вивченні окремих країн з позиції світових процесів і явищ;
  - б) дослідженні глобальних політичних, економічних, соціальних і культурних процесів і явищ;
  - в) вивченні сутності світогосподарських процесів і явищ;
  - г) виявленні глобальних тенденцій розвитку людського суспільства.
2. *Сутність “конструктивного” країнознавства полягає у:*
  - а) вивченні територіальних структур промисловості, сільського господарства, транспорту, сфери послуг і розселення окремих країн світу;
  - б) дослідженні галузевої структури господарства окремих країн світу;
  - в) вивченні особливостей головних підсистем поліструктурних полісистем — окремих країн світу;
  - г) розробці науково обґрунтованих проектів створення в окремих країнах світу оптимального життєвого середовища.
3. *Регіоназнавство — це:*
  - а) науковий напрям, що вивчає регіональні угруповання, країни та їх регіони як суб’єкти міжнародних відносин;

- б) сукупність дисциплін і напрямів, методологічних підходів і методичних прийомів, спрямованих на дослідження регіонів;
- в) міждисциплінарний науковий напрям, що вивчає об'єктивні процеси регіоналізації міжнародних відносин під впливом факторів глобалізації;
- г) наукова дисципліна, що вивчає закономірності створення регіонів у процесі науково-дослідної діяльності в галузі соціально-економічної географії.

4. До макрорегіонів світу, зокрема, належать:

- а) Латинська Америка;
- б) Прибалтика;
- в) Англо-Америка;
- г) Тропічна Африка;
- д) Австралія;
- е) Океанія;
- є) Вест-Індія;
- є) Південно-Західна Азія та Північна Африка.

5. Концепція, згідно з якою при вивченні регіону можна обмежитися певною кількістю аспектів, відібраних відповідно до поглядів самого дослідника, має назву:

- а) антураж;
- б) компаж;
- в) візаж;
- г) бракераж.

6. Головною метою дослідження “несцієнтистського” країнознавства вважається:

- а) створення цілісного “портрету” або “образу” певної країни чи регіону;
- б) комплексне вивчення всіх компонентів регіону або країни та їхніх взаємозв'язків;
- в) створення вищої форми наукового знання про країни і регіони на основі “синтезу” даних усіх наук;
- г) виявлення “латентних” характеристик країн і регіонів на основі ірраціональних дослідницьких підходів.

Теми рефератів

1. “Глобальне” країнознавство: сутність, основні напрями досліджень.

2. “Конструктивне” країнознавство: сутність, основні напрями досліджень.
3. Західне “несцієнтистське” країнознавство: основні напрями досліджень.
4. Літературно-мистецьке країнознавство: сутність, основні напрями досліджень.
5. Регіонознавство як наука.
6. Історико-культурне регіонознавство.
7. Макрорегіони світу.
8. Історико-культурне країнознавство.
9. Історичне країнознавство, основні напрями досліджень.
10. Історичне країнознавство в Україні: історія і сучасність.
11. Географічне країнознавство в країнах Заходу.
12. Географічне країнознавство в Україні.
13. Туристичне країнознавство: основні напрями вивчення.

Тема 13. Інформаційна база для вивчення країнознавства і міжнародних відносин

План лекції

1. Джерелознавство.
2. Офіційні документи.
3. Неофіційні документи.
4. Наукова література.
5. Довідникова література. Географічні карти, атласи.
Література [1; 4; 12; 14; 16–19; 23–27; 35; 36]

Теми для самостійної роботи

1. Мемуарна література.
2. Дипломатичне листування.
3. Джерела з історичного країнознавства.
4. Туристична література.
5. Інтернет-джерела.

Питання для самоконтролю

1. Джерелознавство, його роль у дослідженнях міжнародних відносин.
2. Офіційні та неофіційні джерела інформації з міжнародної тематики.
3. Наукова література у сфері міжнародних відносин.

4. Опрацювання наукової літератури з міжнародних відносин.
5. Наукова країнознавча література.
6. Опрацювання наукової літератури з країнознавства.
7. Енциклопедії, довідники, статистичні збірники.
8. Географічні карти та атласи як джерела країнознавчої інформації.
9. Періодичні видання в галузі міжнародних відносин.
10. Періодичні видання в галузі країнознавства.
11. Особливості роботи з періодичними виданнями з проблематики міжнародних відносин і країнознавства.
12. Використання Інтернет-ресурсів при дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
13. Використання Інтернет-ресурсів при дослідженнях у сфері країнознавства.

Тести

1. *Джерелознавство* — це:

- а) наука, яка вивчає історію суспільства за матеріальними залишками життя і діяльності людей;
- б) наука, яка здійснює розробку методики дослідження достовірності історичних джерел (письмових документів);
- в) комплексна дисципліна, що вивчає історію, організацію, теорію і практику роботи архівів;
- г) галузь історичної науки, що розробляє теорію, методику та історію вивчення та використання історичних джерел (письмових).

2. *Архів* — це:

- а) установа (чи її підрозділ), призначена для зберігання документів;
- б) сукупність документів, що утворилася в результаті діяльності певної установи або окремої особи;
- в) перелік документальних джерел, які містяться в бібліотеці;
- г) сукупність документів, присвячених діяльності певної установи або окремої особи.

3. *Енциклопедії за своїми типами бувають:*

- а) універсальними;
- б) галузевими;
- в) модерними;
- г) національними;
- г) альтруїстичними;
- д) регіональними.

4. *За масштабом географічні карти бувають:*

- а) великомасштабні;
- б) макромасштабні;
- в) середньомасштабні;
- г) мезомасштабні;
- ґ) мікромасштабні;
- д) дрібномасштабні.

5. *До тематичних географічних карт належать:*

- а) карти світу;
- б) економічні;
- в) політичні;
- г) карти погоди;
- ґ) карти населення;
- д) карти ґрунтів.

6. *До періодичних видань належать:*

- а) газети;
- б) журнали;
- в) енциклопедії;
- г) місячні бюлетені;
- ґ) квартальні бюлетені;
- д) збірки праць;
- е) антології;
- є) довідники.

7. *До джерел у галузі міжнародних відносин належать:*

- а) “Політика і час”;
- б) “Науковий вісник Дипломатичної академії України”;
- в) “Персонал”;
- г) “Вісник КиМУ. Серія. Міжнародні відносини”;
- ґ) “Політика і культура”;
- д) “Мировая экономика и международные отношения”;
- е) “Политические исследования”;
- є) “Вестник МГУ. Серия географическая”.

8. *До джерел у галузі країнознавства належать:*

- а) “Сегодня”;
- б) “Географія та основи економіки в школі”;
- в) “National Geographic”;

- г) “Економіка України”;
- г) “Віче”;
- д) “Международная жизнь”;
- е) “Галицькі контракти”;
- є) “Актуальні проблеми економіки”.

Завдання

1. Скласти список літератури для характеристики політичної системи певної держави світу (за вибором студента).
2. Скласти список літератури для характеристики економіки певної держави світу (за вибором студента).
3. Скласти список літератури для характеристики населення певної держави світу (за вибором студента).
4. Скласти список літератури для характеристики культурного розвитку певної держави світу (за вибором студента).
5. Скласти список Інтернет-джерел для характеристики природних ресурсів країни світу (за вибором студента).
6. Скласти список Інтернет-джерел для характеристики зовнішньої політики держави світу (за вибором студента).

Теми рефератів

1. Джерелознавство як наукова дисципліна.
2. Архівознавство. Робота з архівами.
3. Джерельна база дослідження міжнародних відносин.
4. Наукова література з історії та теорії міжнародних відносин.
5. Наукова література з країнознавства.
6. Енциклопедична та довідкова література.
7. Географічні карти та атласи.
8. Періодичні видання у сфері міжнародних відносин: коротка характеристика.
9. Періодичні видання у сфері країнознавства: коротка характеристика.
10. Інтернет-джерела у сфері міжнародних відносин.
11. Інтернет-джерела у сфері країнознавства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Безуглий В. В.* Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч. посіб. — К.: Академія, 2005. — 704 с.
2. *Головатий М. Ф.* Навчи себе сам: Навч.-метод. розробка. — К.: МАУП, 2002. — 120 с.
3. *Гуменюк Б. І.* Основи дипломатичної та консульської служби. — К.: Либідь, 1998. — 248 с.
4. *Дахно І. І., Тимофієв С. М.* Країни світу: Довідник. — К.: МАПА, 2007. — 608 с.
5. Закон України “Про вищу освіту” від 17 січня 2002 р. № 2984-III. — 69 с.
6. Закон України “Про дипломатичну службу”: За станом на 15 травня 2002 р. // Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К.: Парламентське вид-во, 2002. — 23 с.
7. Закон України “Про міжнародні договори України”: За станом на 1 січня 2005 р. // Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К.: Парламентське вид-во, 2005. — 19 с.
8. *Камінський А.* Основи міжнародних відносин. — Л.: ЛНУ, 2001. — 208 с.
9. *Класифікатор професій ДК 003-95 / Уклад. Ф. Федорченко.* — Х.: Фактор, 2003. — 372 с.
10. *Конституція України.* — Х.: Арсіс, 2001. — 128 с.
11. *Коппель О. А., Пархомчук О. С.* Міжнародні відносини ХХ ст. — К.: Школяр, 1999. — 255 с.
12. *Масляк П. О.* Країнознавство: Підручник. — К.: Знання, 2007. — 292 с.
13. *Сардачук П. Д., Кулик О. П.* Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. Навч. посіб. — К.: Україна, 2001. — 176 с.
14. *Страноведение: Учеб. пособие / П. И. Рогач и др.* — Минск: БГЭУ, 2003. — 284 с.

Додаткова

15. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. — К.: Академія, 2003. — 688 с.
16. *Блїй де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
17. *Будз М. Д., Постоловський Р. М., Троян С. С.* Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих дослід-

- жень, основні поняття та визначення, країни, персоналії). — К.: КІСУ, 2000. — 120 с.
18. *Гладкий Ю. Н., Чистобаев А. И.* Регионоведение: Учебник. — М.: Гардарики, 2002. — 382 с.
  19. *XX век: Явления века. Страны. Люди: Краткая ист. энцикл.: В 2 т.* — М.: Наука, 2002. — Т. 2. — 502 с.
  20. *Дейнека А. Г.* Страноведение: Общая часть: Учебник. — Х.: Бизнес Информ, 2000. — 252 с.
  21. *Державний класифікатор України: Класифікатор професій (зі змін. та допов.).* — К.: Соцінформ, 2001. — 584 с.
  22. *Джеймс П., Мартин Дж.* Все возможные миры. История географических идей: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1988. — 672 с.
  23. *Дорошевский М. В., Мысливец Г. В.* Экономическая и социальная география мира: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003. — 184 с.
  24. *Дубович І. А.* Країнознавчий словник-довідник. — Л.: Панорама, 2003. — 580 с.
  25. *Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського.* — К.: ЦНЛ, 2003. — 352 с.
  26. *Ігнат'єв П. М.* Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб. — Чернівці: Книги — ХХІ, 2006. — 424 с.
  27. *Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / В. О. Ріяка, В. С. Семенов, М. В. Цвік та ін.* — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
  28. *Краснобокий Ю. М., Левківський К. М.* Словник-довідник науковця-початківця. — К.: НМЦВО, 2001. — 72 с.
  29. *Круль В. П.* Історія та методологія географічної науки: Конспект лекцій. — Чернівці: Рута, 2000. — 84 с.
  30. *Максаковский В. П.* Географическая культура: Учеб. пособие. — М.: ВЛАДОС, 1998. — 416 с.
  31. *Мироненко Н. С.* Страноведение: Теория и методы. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 268 с.
  32. *Мороз І. В.* Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. — К., 2001. — 56 с.
  33. *Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.06 № 1719.*
  34. *Страны. Народы. Цивилизации / Гл. ред. М. Д. Аксенова.* — М.: Аванта +, 2002. — 704 с.

35. *Экономическая*, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.
36. *Юрківський В. М.* Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. — К.: Либідь, 2000. — 416 с.

Література, рекомендована для індивідуальної роботи

1. *Алаев Э. Б.* Социально-экономическая география: Понятийно-терминологический словарь. — М.: Мысль, 1983. — 350 с.
2. *Австрія: факти і цифри.* — Відень, 1998. — 21 с.
3. *Алисов Н. В., Хорев Б. С.* Экономическая и социальная география мира. Общ. обзор: Учебник. — М.: Гардарики, 2001. — 704 с.
4. *Бейдик О. О.* Географія: Короткий тлумачний словник. — К.: Либідь, 2001. — 192 с.
5. *Бірдалл С. С., Флорін Д.* Географія США. — К., 2000. — 208 с.
6. *Бойко Н. А.* Экономическая и социальная география: Учеб. пособие. — К.: КНЕУ, 2002. — 216 с.
7. *Борисов В. А.* Демография: Учебник. — М.: Нота Бене, 2005. — 344 с.
8. *Географический энциклопедический словарь: Понятия и термины.* — М.: Сов. энцикл., 1988. — 432 с.
9. *Дахно І. І.* Міжнародна економіка: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2006. — 216 с.
10. *Державний класифікатор України: Класифікатор професій.* — К.: Держстандарт України, 1995.
11. *Державний класифікатор України: Класифікація видів економічної діяльності.* — К.: Держстандарт України, 1996. — 249 с.
12. *Державний класифікатор України: Класифікація видів науково-технічної діяльності.* — К.: Держстандарт України, 1997.
13. *Державний стандарт України: Положення про ведення Державного класифікатора ДК 003 “Класифікатор професій”.* — К.: Держстандарт України, 1998.
14. *Довідник типових професійно-кваліфікаційних посад державних службовців.* — К.: Соцінформ, 1998. — 86 с.
15. *Дитмар А. Б.* География в античное время. — М.: Мысль, 1980. — 149 с.
16. *Исаченко А. Г.* Развитие географических идей. — М.: Мысль, 1971. — 416 с.
17. *Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / За ред. Л. Т. Левчук.* — К.: Либідь, 2000. — 520 с.
18. *Камбон Ж.* Дипломат: Пер. с фр. — К.: Полиграфкнига, 1997. — 88 с.

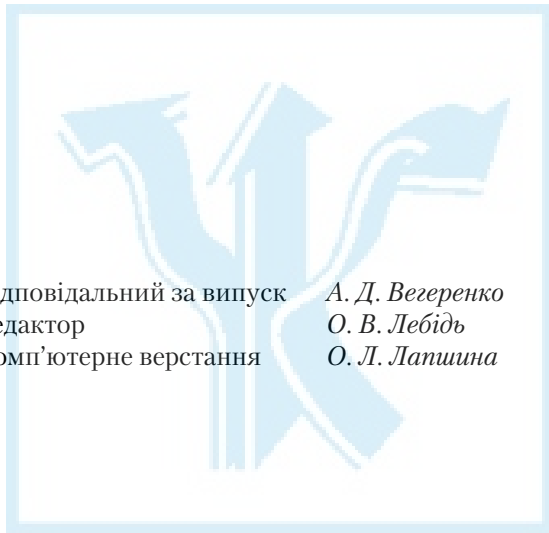
19. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
20. Максаковский В. П. Историческая география мира: Учеб. пособие. — М.: ЭКОРОСС, 1997. — 584 с.
21. Мальський М. З., Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин. — Л.: ЛНУ, 2002. — 392 с.
22. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970 рр.): Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 1999. — 558 с.
23. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 рр.): Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 2001. — 622 с.
24. Решетников Ф. М. Правовые системы стран мира: Справочник. — М.: Юрид. лит., 1993. — 256 с.
25. Народонаселение: Энцикл. словарь. — М.: БРЭ, 1994. — 640 с.
26. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії. — К.: Вища шк., 1996. — 231 с.
27. Половина І. П. Фізична географія Європи: Навч. посіб. — К.: АртЕк, 1998. — 272 с.
28. Світова економіка: Підручник / А. С. Філіпенко та ін. — К.: Либідь, 2001. — 582 с.
29. Страны мира: Факты и цифры. — СПб.: Норинт, 2000. — 208 с.
30. Страны мира: Энцикл. справочник. — Смоленск: Русич, 2000. — 624 с.
31. Социально-экономическая география зарубежного мира / Под ред. В. В. Вольского. — М.: Крон-Пресс, 1998. — 592 с.
32. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії. — Одеса: Астропринт, 2001. — 560 с.
33. Україна на міжнародній арені: У 2 кн.: Зб. док. і матер. 1991–1995. — К.: Юрінком Інтер, 1998.
34. Ушакова Н. Г., Помінова І. І. Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 304 с.
35. Фельтхэм Р. Дж. Настольная книга дипломата: Пер. с англ. — Минск: Новое знание, 2000. — 304 с.
36. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. — Л.: ЛНУ, 2001. — 744 с.
37. Шаповал В. М. Державний лад країн світу. — К.: УЦПС, 1999. — 320 с.

38. *Шаповал В. М.* Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. — К.: АртЕк; Вища шк., 1997. — 264 с.
39. *Шевчук Л., Аарреваарв Т.* Фінляндія: соціально-економіко-географічна характеристика: Посібник. — Л., 2001. — 163 с.
40. *Юрківський В. М.* Країни світу: Довідник. — К.: Либідь, 2001. — 368 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності “Країнознавство”».....	6
Список літератури.....	46
Додаток.....	49

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Лапшина*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3150

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП